

ОБЩА ДЕКЛАРАЦИЯ В ЗАЩИТА НА ХОРАТА ОТ ЗАХАРНА ФАБРИКА

(приета на среща на представители на граждански организации, местни общности и активни граждани – 01.05.2025 г.

Ние, долуподписаните организации и граждани, заявяваме ясно и категорично: принудителното разрушаване на единствените домове на десетки семейства от квартал „Захарна фабрика“ в София на 15 април 2025 г. представлява тежко нарушение на националното, европейското и международното право.

Следва да се отбележи, че към момента на извършване на разрушенията на жилищата, Европейският съд по правата на човека вече беше издал **привременна мярка по Правило 39**, с която е разпоредено на българската държава да се въздържа от действия до осигуряване на подходящо настаняване. Пренебрегването на тази мярка представлява **самостоятелно нарушение на чл. 34 от Европейската конвенция за правата на човека** и подкопава доверието в правовия ред.

Събитията от 15 април не са инцидент. Те са резултат от системен отказ на институциите да изпълняват задълженията си по защита на **основни права**, в това число:

- **правото на дом и личен и семеен живот** (чл. 8 от ЕКПЧ)
- **правото на защита срещу дискриминация** (чл. 14 от ЕКПЧ)
- **правото на ефективна правна защита** (чл. 13 от ЕКПЧ)
- **правото на достоен жизнен стандарт, включително жилище** (чл. 11 от Международния пакт за икономически, социални и културни права)

В допълнение, действията на властите създават **реален риск за живота, здравето и безопасността на уязвими хора**, включително **деца, възрастни и болни лица**, оставени без подслон, достъп до вода, храна и медицински грижи. Това поражда основателни основания да се говори за **нечовешко и унижително третиране**, забранено от чл. 3 на ЕКПЧ.

България е задължена да промени законодателството си поне от 2012 година и да не разрушава единствени домове на уязвими хора, но все още не го е сторила въпреки решениято Йорданова и други срещу България на ЕСПЧ (25446/06).

Българската държава е обвързана и с принципите на:

- **Европейската социална харта** (чл. 31 – право на жилище)
- **Всеобщата декларация за правата на човека** (чл. 25)
- **Програмата за устойчиво развитие на ООН – Цел 11.1**
- **Европейския стълб на социалните права** (Принцип 19)

порепосочени анигаменти и нарушаваат конституционните функции на държавата (чл. 14), а която семейството и децата са под закрилата на държавата (чл. 14), а държавата е задължена да спазва международните договори, по които е страна (чл. 5).

Настояваме:

1. **За незабавно, трайно и подходящо настаняване на всички засегнати лица, с гаранции за човешко достойнство, здраве и безопасност.**
2. **За разследване и публичен отчет на действията на районната и общинската администрация, включително нарушението на мярката на Европейския съд по правата на човека.**
3. **За приемане на дисциплинарна и/или наказателна отговорност спрямо длъжностни лица, допуснали или наредили изпълнение на разрушенията въпреки разпореждането на ЕСПЧ.**
4. **За създаване на кризисен междунституционален механизъм, който да предотвратява подобни случаи на институционален произвол.**
5. **За законодателни промени, гарантиращи ефективна защита срещу бездомност, включително механизми за предварителна социална оценка и алтернативно настаняване при принудително освобождаване на жилища.**
6. **За изработване на национална стратегия за социално жилищно настаняване, която да адресира системните дефицити, идентифицирани от години от международни и национални институции.**

Тази декларация е призив не само за справедливост в този конкретен случай, а за прекратяване на системната практика за изселване без алтернатива. Това не е социален въпрос – това е правен, институционален и морален провал, който изисква незабавна политическа реакция.

Ние не отправяме призив за милост.

Ние изискваме правосъдие и върховенство на закона.